ਨਾਰਕੋਟਿਕਸ ਕੰਟਰੋਲ ਬਿਊਰੋ

ਬਨਾਮ

ਮੋਹਿਤ ਅੱਗਰਵਾਲ

(2022 ਦਾ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1001-1002)

ਜੁਲਾਈ 19, 2022

ਐਨ.ਵੀ. ਰਮਨਾ, ਸੀ.ਜੇ.ਆਈ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮੁਰਾਰੀ ਅਤੇ
ਹਿਮਾ ਕੋਹਲੀ, ਜੇ.ਜੇ.

ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਈਕੋਟ੍ਰੋਪਿਕ ਸਬਸਟੈਂਸਿਜ਼ ਐਕਟ, 1985 -- ਧਾਰਾਵਾਂ 22, 29, 37 ਅਤੇ 67 – ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮਾਨਤ – ਨਾ ਮਿਲੀ – ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਧਾਰਾ 67 ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ 'ਪੀ.ਜੇ.' ਤੋਂ – ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਐਨ.ਸੀ.ਬੀ. ਨੇ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ-'ਪੀ.ਜੇ.' ਦੇ ਪ੍ਰਿਮਿਸਿਸ 'ਤੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਅਤੇ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ 'ਚ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ – ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਲਿਆ ਗਿਆ – ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ, ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ ਅੱਗੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ – ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਕ੍ਰਿ.ਪ੍ਰ.ਸੰ. ਅਧੀਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ – ਐਨ.ਸੀ. ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 37 ਦੇ ਚਾਨਣ 'ਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ 'ਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ – ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 67 ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਉਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਚ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ – ਫੈਸਲਾ: ਟੋਫਨ ਸਿੰਘ ਕੇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 67 ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਚ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ – ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਐਨ.ਸੀ.ਬੀ. ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ-'ਪੀ.ਜੇ.' ਦੇ ਪ੍ਰਿਮਿਸਿਸ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ 'ਚ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਅਤੇ 'ਪੀ.ਜੇ.' ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ, ਜੋ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ, ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ 'ਚ ਸਨ – ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 37 ਅਨੁਸਾਰ, ਕੇਵਲ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਹੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ – ਜਵਾਬਦੇਹ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ 'ਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ – ਧਾਰਾ 37 ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ – ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ – ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, 1973 – ਧਾਰਾ 439.

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਫੈਸਲਾ: 1. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਐਨ.ਸੀ.ਬੀ. ਨੇ ਜਵਾਬੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 67 ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕਬੂਲਨਾਮਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਤੁਫਾਨ ਸਿੰਘ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਹੁਮਤ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 67 ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਇੱਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜਵਾਬੀ ਵੱਲੋਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਪਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਐਨ.ਸੀ.ਬੀ. ਨੇ ਜਵਾਬੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਐਨ.ਸੀ.ਬੀ. ਨੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਜਵਾਬੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਨ.ਸੀ.ਬੀ. ਟੀਮ ਨੂੰ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ 'ਪੀਜੇ' ਦੇ ਗੋਦਾਮ 'ਤੇ ਛਾਪਾ ਮਾਰਨ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਨੋਵਿਜ੍ਞਾਨਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ, ਇੰਜੈਕਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਸਿਰਪਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਰਾਮਦ ਕਰਨ ਲਈ ਲੈ ਗਏ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਐਨ.ਸੀ.ਬੀ. ਲਈ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਜਵਾਬੀ ਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ 'ਪੀਜੇ' ਦਾ ਪਤਾ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਸਮੇਤ ਇੱਥੇ ਜਵਾਬੀ ਦੇ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨਾਂ ਦੇ ਸੀ.ਡੀ.ਆਰ. ਵੇਰਵੇ ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਸਨ। [ਪੈਰਾ 16]

2. ਜਵਾਬੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 67 ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕਬੂਲਨਾਮਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਐਨ.ਸੀ.ਬੀ. ਵੱਲੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਹੋਰ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਜਵਾਬੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਸਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਚਿਤ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਵਾਬੀ ਲਈ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਅਤੇ ਚੁਕੌਂਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਟਿੱਪਣੀ ਨਾਲ ਰਾਜੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਜਵਾਬੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਏ ਉਹ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਣਾ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ। [ਪੈਰਾ 17]

3. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 37 ਅਧੀਨ ਜਮਾਨਤ ਦੇ ਸੰਕੀਰਣ ਪੈਮਾਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਜਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਜਾਂ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 37 ਅਧੀਨ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਰਾਜੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 18]

ਤੋਫਾਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ 2020 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਆਨਲਾਈਨ 882; ਕਸਟਮਜ਼ ਦੇ ਕਲੈਕਟਰ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਬਨਾਮ ਅਹਮਦੇਵਾ ਨਾਦਿਰਾਦ (2004) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 549 ; [2004] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1092; ਕੇਰਲਾ ਦੀ ਰਾਜ

ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ (2020) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 122 ; [2020] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 348 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

[2004] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1092 ਪੈਰਾ 12 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2020] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 348 ਪੈਰਾ 13 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਤੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ: ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1001-1002 ਦੇ 2022। ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 16.03.2021 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਜਮਾਨਤ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2585 ਦੇ 2020 ਅਤੇ ਕ੍ਰਿ. ਮਿ. (ਬੀ) 8044 ਦੇ 2020 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਜਯੰਤ ਕੇ. ਸੂਦ, ਐਸ.ਸੀ., ਵਰੁਣ ਚੁਘ, ਕਨੂ ਅਗਰਵਾਲ, ਮਿਸ ਅਨਿਰੁੱਧਾ ਪੁਰੋਹਿਤਮ, ਰਣਦੀਪ ਸਚਦੇਵਾ, ਕਾਰਤਿਕ ਜੇ., ਏ.ਕੇ. ਸ਼ਰਮਾ, ਬੀ. ਵੀ. ਬਲਰਾਮ ਦਾਸ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਪੀ. ਕੇ. ਜੈਨ, ਐਸ. ਪੀ. ਸਿੰਘ ਰਾਠੌਰ, ਸੌਰਭ ਜੈਨ, ਪੀ. ਕੇ. ਗੋਸਵਾਮੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਹਿਮਾ ਕੋਹਲੀ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਐਨ.ਸੀ.ਬੀ. ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 16.03.2021 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦੁੱਖ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ-ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਕੇਸ ਨੰਬਰ.ਐਸ.ਸੀ./1234/2020 ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਇਕੋਟ੍ਰੋਪਿਕ ਸਬਸਟੈਂਸਿਜ਼ ਐਕਟ, 1985 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 8/22 ਅਤੇ 29 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ!

3. ਅਭਿਯੋਗ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 09.01.2020 ਨੂੰ ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਕੰਟਰੋਲ ਬਿਊਰੋ1 ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਕਿ ਅਗਰਾ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਗੌਰਵ ਕੁਮਾਰ ਅਗਰਵਾਲ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਪਾਰਸਲ ਬੁੱਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਪਿੰਡ ਸਮਾਲਖਾ, ਕਪਾਸਹੇਰਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੁਰੀਅਰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਗੋਦਾਮ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਨ.ਆਰ.ਡੀ.ਐਕਸ. ਗੋਲੀਆਂ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਸੀ, ਜੋ ਇੱਕ ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਡਰੱਗ ਹੈ, ਐਨ.ਸੀ.ਬੀ. ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਉਸ ਗੋਦਾਮ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ।

ਸ਼ੱਕੀ ਪਾਰਸਲ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੁਰੀਅਰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸਟਾਫ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਪਾਰਸਲ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ 20 ਕਿਲੋ ਵਜਨ ਵਾਲੀਆਂ 50,000 ਟਰਾਮਾਡੋਲ ਗੋਲੀਆਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ੱਕੀ ਪਾਰਸਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਗੋਲੀਆਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੈਧ ਬਿੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਐਨ.ਸੀ.ਬੀ. ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਬਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

4. ਮੁਲਜ਼ਮ, ਗੌਰਵ ਕੁਮਾਰ ਅਗਰਵਾਲ ਵੱਲੋਂ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 67 ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਵੈਚ੍ਛਿਕ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਕੁਰੀਅਰ ਕੰਪਨੀ ਰਾਹੀਂ ਪਾਰਸਲ ਬੁੱਕ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਟਰਾਮਾਡੋਲ ਗੋਲੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਬਿੱਲ ਜਾਂ ਨੁਸਖੇ ਦੇ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ। ਬਲਕਿ, ਪਾਰਸਲ 'ਤੇ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ "ਸਰਜੀਕਲ ਆਈਟਮਜ਼" ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਗੌਰਵ ਕੁਮਾਰ ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਹੋਰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇੱਥੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜੈਪੁਰ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੇਮੋਦ ਜੈਪੁਰੀਆ ਉਰਫ਼ ਦੇਵਿੰਦਰ ਖੰਡੇਲਵਾਲ ਤੋਂ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮੋਦ ਜੈਪੁਰੀਆ ਦਾ ਦਾਮਾਦ ਆਗਰਾ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਇੱਕ ਗੋਦਾਮ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਦਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

5. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗੌਰਵ ਕੁਮਾਰ ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਦੁਕਾਨ ਕਿੱਥੇ ਹੈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲੱਭੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਦ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਟੀਮ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਗਿਆ ਸੀ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਇੱਥੇ. ਇੱਥੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਖੁਲਾਸੇ 'ਤੇ ਸ. ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਟੀਮ ਪ੍ਰਮੋਦ ਜੈਪੁਰੀਆ ਦੇ ਗੋਦਾਮ ਵੱਲ ਗਈ ਨੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦਾ ਕੈਸ਼ ਬਰਾਮਦ ਹੋਇਆ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਕਤ ਦਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ 6,64,940 ਗੋਲੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਟ੍ਰਾਮਾਡੋਲ, ਜ਼ੋਲਪੀਡੇਮ ਅਤੇ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਪਦਾਰਥ ਲਗਭਗ 328.82 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਭਾਰ ਵਾਲੀਆਂ ਅਲਪਰਾਜ਼ੋਲਮ ਗੋਲੀਆਂ/ਕੈਪਸੂਲ, 1400 ਪੈਜਿੰਕ 1.4 ਲੀਟਰ ਦੇ ਟੀਕੇ ਅਤੇ 80 ਕੋਰੈਕਸ ਸੀਰਪ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਦਾ ਭਾਰ 8 ਲਿਟਰਸ 990 ਗ੍ਰਾਮ ਵਜ਼ਨ ਦੀਆਂ ਹੋਰ 9,900 ਗੋਲੀਆਂ। ਦੌਰਾਨ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਐਨਸੀਬੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ। ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਲੁਧਿਆਣਾ।

6. ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 67 ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਏ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸ. ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਇੱਥੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੇਚ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੋਦ ਜੈਪੁਰੀਆ ਤੋਂ ਉਕਤ ਗੋਲੀਆਂ ਅਤੇ ਕੈਪਸੂਲ ਖਰੀਦਣਾ। ਦ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ 11 ਜਨਵਰੀ, 2020 ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ, ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਅੱਗੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਦੋ ਅਰਜ਼ੀਆਂ। ਉਕਤ ਦੋਵੇਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਤਿੱਖਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ- **ਐਨ.ਸੀ.ਬੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ, ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ** ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ. ਵਲੋਂ ਦੁਖੀ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 21 ਜੁਲਾਈ, 2020, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਉਸਦੀ ਦੂਜੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਸੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 19733 ਦਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਜਿਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਹਾਈ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ।

7. ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਐਨ.ਸੀ.ਬੀ. ਲਈ ਬਹਿਸ ਕਰਦਿਆਂ, ਸ੍ਰੀ ਜਯੰਤ ਕੇ. ਸੂਦ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ, ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਦਿਆਂ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਐਨ.ਸੀ.ਬੀ. ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ਾਰੋਪਣ ਸਮੱਗਰੀ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਵਾਬੀ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੁਲਾਸਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ ਕਿ ਨਸ਼ੀਲੇ ਦਰੁਗਾਂ ਅਤੇ ਇੰਜੈਕਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ, ਪ੍ਰਮੋਦ ਜਾਜਪੁਰੀਆ ਦੇ ਗੋਦਾਮ ਤੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 37 ਅਧੀਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ; ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਪਰਾਧ ਨਸ਼ੀਲੇ ਦਰੁਗਾਂ ਦੀ ਵਪਾਰਕ ਮਾਤਰਾ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 37 ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਰੋਕ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਜਮਾਨਤ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਗਠਿਤ ਗਿਰੋਹ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਭਾਗੀਦਾਰ ਵਜੋਂ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣਸ਼ੀਲ/ ਚੇਤਨ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਖਿਲਾਫ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤ ਪਰਯਾਪਤ ਉਪਲਬਧ ਹਨ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਜਮਾਨਤ 'ਤੇ ਛੱਡਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।

8. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸ੍ਰੀ ਪੀ.ਕੇ. ਜੈਨ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ-ਅਨ-ਰਿਕਾਰਡ ਜੋ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਜਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇੱਕ ਸਾਲ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਐਨ.ਸੀ.ਬੀ. ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਉਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਮਾਨਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਨਾ ਤਾਂ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਖੇਪ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਬੁੱਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਤੋਂ ਕੋਈ ਬਰਾਮਦਗੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਦੇ ਘਰ ਅਤੇ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਲਾਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਲੱਭਿਆ ਗਿਆ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਅਗਰਾ ਵਿੱਚ ਦਵਾਈਆਂ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਦੱਸਦਿਆਂ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਦਾ ਹੋਰ ਸਹ-ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 67 ਅਧੀਨ ਸਹ-ਦੋਸ਼ੀ, ਗੌਰਵ ਕੁਮਾਰ ਅਗਰਵਾਲ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੌਰਾਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਅਗਰਾ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਆਂਸ਼ਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਗੌਰਵ ਕੁਮਾਰ ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਐਨ.ਸੀ.ਬੀ. ਟੀਮ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਲੈ ਗਿਆ ਜਿਥੇ ਉਚਿਤ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ, ਪਰ ਉੱਥੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਹੀਂ ਲੱਭਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦੋਵੇਂ ਸਹ-ਦੋਸ਼ੀ, ਗੌਰਵ ਕੁਮਾਰ ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 67 ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਮੁੜ ਲਿਆ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤੋਫਾਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਤਮਿਲ ਨਾਡੂ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 67 ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਬਿਆਨ ਉਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਆਂਇਕ ਮਤ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਅਤੇ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 67 ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਈ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ

ਜਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

9. ਅਸੀਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏ ਗਏ ਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ।

10. ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 37 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

"37. ਅਪਰਾਧ ਸੰਜਾਣਯੋਗ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜਮਾਨਤੀ ਹੋਣਗੇ। – (1) ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, 1973 (2 ਦੇ 1974) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ –

(ਅ) ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਹਰ ਅਪਰਾਧ ਸੰਜਾਣਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ;

(ਬ) ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 19 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 24 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 27ਏ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੰਡਨੀਯ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਜਮਾਨਤ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਬੰਧ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਬ ਤੱਕ ਕਿ –

(i) ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ

(ii) ਜਿੱਥੇ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਯਕੀਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਜਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ।

(2) ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਉਪ-ਭਾਗ (1) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, 1973 (2 ਦੇ 1974) ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹਨ।]

11. ਧਾਰਾ 37 ਦੇ ਉਪ-ਭਾਗ (1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾਨ-ਓਬਸਟੈਂਟੇ ਕਲੋਜ਼ ਅਤੇ ਉਪ-ਭਾਗ (2) ਵਿੱਚ ਲਾਏ ਗਏ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਸਾਫ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਟ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਉੱਤੇ ਕੁਝ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਨਾ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਅਧੀਨ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਧਾਰਾ 37 ਦੇ ਉਪ-ਭਾਗ (1) ਦੀ ਕਲੋਜ਼ (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਲਗਾਏ ਗਏ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 37 ਦੇ ਉਪ-ਭਾਗ (1) ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ ਕਿ (i) ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਚਲਾਈ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ (ii) ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਯਕੀਨ ਹੋਣਾ

ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਯਕੀਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

12.ਸ਼ਬਦ "ਉਚਿਤ ਆਧਾਰ" ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਲਈ ਆਇਆ ਹੈ। "ਕਲੈਕਟਰ ਆਫ ਕਸਟਮਜ਼, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਬਨਾਮ ਅਹਮਦਾਲੀਵਾ ਨਾਦੀਆਰਾ" ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ -

“7. ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉੱਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਕੇਵਲ ਤਦ ਹੀ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਯੋਗਤਾ ਉੱਤੇ ਉੱਠਦਾ ਹੈ। ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦੂਜੀਆਂ ਜੋੜੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜੋ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਦੋਸ਼ੀ-ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਨ, ਉਹ ਹਨ: ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਉਚਿਤ ਆਧਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਉਹ ਜਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਕਲਪਿਕ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਉਚਿਤ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ "ਉਚਿਤ ਆਧਾਰ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਆਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਸੰਭਾਵਿਤ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰਯਾਪਤ ਹਨ। ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਉਚਿਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।”

13.ਸ਼ਬਦ "ਉਚਿਤ ਆਧਾਰ" "ਸਟੇਟ ਆਫ ਕੇਰਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ" ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਲਈ ਆਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ:

“20. ਸ਼ਬਦ "ਉਚਿਤ ਆਧਾਰ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਆਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਸੰਭਾਵਿਤ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰਯਾਪਤ ਹਨ। ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਉਚਿਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 37 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਉਦਾਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

14.ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 37 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਕਲੋਜ਼ (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ "ਉਚਿਤ ਆਧਾਰ" ਦੀ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯ, ਸੰਭਾਵਨਾਯੋਗ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਆਧਾਰ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਦਾਅਵੇ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ. ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰ ਸਕਣ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ. ਇਸ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ

ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ.

15.ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 37 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜਮਾਨਤ ਲਈ ਇੱਕ ਬੇਨਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਕਿ ਉਹ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਜਨ ਕਰਕੇ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪੂਰੀ ਕਵਾਇਦ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਜਮਾਨਤ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਧਿਆਨ ਇਸ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਉਚਿਤ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਉਸ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਜਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ।

16.ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵੱਲ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦਿਆਂ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ ਨੇ ਜਵਾਬੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 67 ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਤੋਫਾਨ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਹੁਮਤ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜਵਾਬੀ ਵੱਲੋਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਪਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਇੱਕੋ ਮੈਟੀਰੀਅਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਐਨ.ਸੀ.ਬੀ ਨੇ ਜਵਾਬੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਮਾਨਤ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਐਨ.ਸੀ.ਬੀ ਨੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਜਵਾਬੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਨ.ਸੀ.ਬੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ, ਪ੍ਰੋਮੋਦ ਜਾਜੂਪ੍ਰਿਆ ਦੇ ਗੋਦਾਮ 'ਤੇ ਛਾਪਾ ਮਾਰਨ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਨੋਵਿਜਵਾਨਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਬਰਾਮਦਗੀ ਲਈ ਲੈ ਗਏ ਸਨ, ਜੋ ਗੋਲੀਆਂ, ਇੰਜੈਕਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਸਿਰਪਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਐਨ.ਸੀ.ਬੀ ਲਈ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਜਵਾਬੀ ਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ, ਪ੍ਰੋਮੋਦ ਜਾਜੂਪ੍ਰਿਆ ਦਾ ਪਤਾ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨਾਂ ਦੇ ਸੀ.ਡੀ.ਆਰ ਵੇਰਵੇ ਨੇ ਦਿਖਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਸਨ।

17. ਭਾਵੇਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਜੋ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 67 ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਰ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਐਨ.ਸੀ.ਬੀ. ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਸਚਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਉਚਿਤ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਅਤੇ ਚੁਕੰਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਟਿੱਪਣੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਮਾਨਣਾ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ

ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ।

18. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 37 ਅਧੀਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਸੰਕੀਰਣ ਪੈਮਾਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਜਾਂ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 37 ਅਧੀਨ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਰਾਜੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

19. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਪੋਸਟ-ਏ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਚੁਕੌਂਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਬੌਂਡ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਅੰਕਿਤ ਜੈਵਾਨ
(ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ : ਅਨੁਸ਼ ਚੌਧਰੀ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.)

ਅਪੀਲਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate